

Statul în fața sectelor.

De Dr. Grigorie Comșa

Episcopul Aradului.

II. Ce crede statul despre secte?

Impresia noastră este că statul este indiferent în fața sectelor, cu excepția baptiștilor, pe cari i-a recunoscut prin lege. Ori, dacă și nu este complet indiferent, totuși nu prea face distincție între rolul unei biserici, a unui cult istoric și între secte. Statul are un criteriu: ordinea publică și bunele moravuri.

Se pare ca și cum statul ar zice: organizația unui cult istoric, cu preoții și tainele și alte mijlociri, nu pot avea mai mare înfrăurire decât religia personală a sectarilor. Este știut că putem vorbi de o religie personală și de una instituțională. Cea personală se comunică direct, fără cult, dela om la om, dela inimă la inimă și se pare ca și cum statul ar zice: acești sectari trăiesc o viață mai morală, cu simțăminte alese, cu conștiință trează.

Față cu această situație ni se prezintă bisericile istorice, bunăoară biserica ortodoxă, ca biserica instituțională. Autorii protestanți ai cărților de psihologie religioasă spun că bisericile instituționale, prin doctrinele lor, ceremoniile și organizația religioasă, ar avea un rol secundar. Asemenea păreri au putut să se strecoare și în mințile laicilor noștri, uitând că tocmai sectele nu prezintă numai o religie personală, dar reprezintă organizări puternice pe întregul glob terestru. Așa, bunăoară, baptiștii au o uniune, o alianță mondială, la fel adventiștii și alte secte. Biserica noastră ortodoxă, prin doctrina ei, ceremoniile și organizația ei, duce pe oameni spre scopuri cari reclamă dezvoltarea tuturor forțelor sufletești, spiritualizând pe individ și societatea cu darurile divine. Dar sta-

tul se interesează numai ca manifestările să nu fie împotriva ordinii publice și a bunelor moravuri. *Inșă noi, ca fii ai Bisericii, zicem că nu ajunge ca ceva să nu fie contra ordinii publice și contra moralei. Noi pretindem ca o religie să fie sprijinitoarea ordinii publice și a bunelor moravuri.*

Noi nu ne mulțumim ca ceva să nu fie amoral, ci trebuie să fie prin excelență moral, ba cerem mai mult: morala religioasă. Ori sub acest raport sectarii sunt departe de a fi reprezentanți ai moralei religioase. Să ataci alte culte și pe reprezentanții ei, să superi sensibilitatea religioasă a altor culte, să prelinzi a boteza și a îngropa pe un aderent care nu este al tău, aceasta nu mai este nici ordine publică, pentru că asemenea atitudini sectare provoacă chiar desordine.

Filosoful american William James în cartea sa *Die religiöse Erfahrung* (Experiența religioasă, Lipsca 1925), spune că un bolnav, care nu mai poate duce lupta fizică, poate duce lupta morală. El poate să-și privească grijile actuale cu resignare și să-și pregătească sufletul pentru scopuri mai mari. Poate juca rol ca om al răbdării, al renunțării, încrederii, dar fără simțăminte religioase mai înalte omul acesta bolnav va decădea moralicește, dacă organismul lui începe să slăbească sau dacă dispoziția lui este apăsată de temeri bolnăvicioase. Atunci moralitatea este numai ca un plastru, care acoperă o rană, dar nu o poate vindeca. Religia vine și vindecă aici, omul nu mai simte neputință și cu nesdruncinată încredere se predă lui Dumnezeu.

Biserica noastră ortodoxă română are dovezi nenumărate despre miracolul produs în suflete de religiunea ortodoxă. Cum credem oare că un țăran ca Nicolae Oprea din Săliște pe la anul 1760 zicea către curtea din Viena: mai

bine leșim din împărăție, dar legea nu o vom părăsi??

Intrebăm deci: dacă în veacul al XVIII-lea tunurile lui Bucov au putut dărâma atâtea biserici și mănăstiri, oare azi nu acelaș rol îl au sectele ca și tunurile lui Bucov?? Statul să nu să mulțumească deci că la aparență cutare mișcare sectară nu este imorală. Ci să caute binefacerile religiozității răspândită prin biserică în trecut și în ziua de azi. Apoi să le compare cu binefacerile analfabeților sectanți și va vedea că tolerează întunecul. Știu că se va zice: dar pocăitul cutare nu înjură, nu fumează, nu blastămă! Ei, asta este o dovadă? Dar câți oameni nu înjură și nu fumează, nu este merit, mai ales că sectarii sunt foarte șireți și pe ascuns beau și fumează de trebuie cu tunul să dai după fumul lor.

Să nu-și facă cineva prea mari iluzii despre moralitatea baptiștilor și că ei au devenit alți oameni.

III. Ființa conversiunii sectare.

Nu orice atitudine înseamnă conversiune sau renaștere. Că un țăran a părăsit țării, a legat cravată la gât și a pornit pe sate să predice, aceasta în că nu este conversiune!

Când omul trece dela o activitate la alta foarte frecvent și la intervale scurte de timp, aceasta nu este conversiune, când însă numai un scop se proiectează, atunci suntem în stare de transformare. Pot să existe și grupuri de scopuri și când numai unul îndeamnă la fapte iar celelalte reșin pe om. Ca să fie vorba de o schimbare a omului, trebuie ca ideile periferice să devină idei principale și centrale în conștiință. Nu este tot una că unul sau altul din diferitele grupuri de idei ocupă locul principal în viața interioară a omului (James op. c. p. 160).

Cel ce se găsește în fața conversiunii are două elemente componente în conștiința lui: 1. că este păcătos și că trebuie să scape de păcat și 2. un ideal, pe care voește a-l ajunge, părăsind starea păcatului. Omul are puțința nu numai să urmeze voința sa, ci are puțința să se predea unei puteri tainice, care îi schimbă viața. Pe două căi poți scăpa, de pildă, de mânie sau de desperare, o dispoziție contrară schimbă atitudinea, sau predarea propriei forțe spirituale. Nu gândul la mărirea lui Dumnezeu, ci un egoism cras avea creștinul David Brainerd din America atunci, când se ruga lui Dumnezeu. El simțea că totul este o închinare de sine și nu închinare de Dumnezeu. Căzu

într'un fel de amorțeală, nu cu totul părăsit, dar totuși cu sentimentul că nimic nu ar mai fi bun pentru el. Deodată însă fu iluminat și i-s'a părut că la cer s'a răpit, gândind că Dumnezeu rămâne în veci stăpân neschimbat și plin de desăvârșire. Ideea că prin sine nu se poate mântui, dar se salvează prin acest Dumnezeu desăvârșit, l-a umplut de bucurie. Este interesantă conversiunea evreului Ratisbonne Alfons, care, trecând la catolicism în urma unei viziuni, spune că s'a întâmplat cu el ceea ce întâmplă cu un orb din naștere, devenind om cu ochii buni.

Minunate sunt lucrurile acestea, precum minunată este strădania omului de a-și exercita voința și cugetarea ca să ajungă la experiențe minunate. Dar minunată este conversiunea omului și prin dezvoltarea dela sine, subconștientă, a motivelor sufletești emanate din experiența vieții.

După toate acestea, noi ortodocșii trebuie să zicem că nu este necesar numai decât ca cineva să fie baptist ca să se bucure de o asemenea transformare a eului său. Ca cineva din starea păcătoșeniei să simta dorința de a eși trebuie oare să fi fost numai ortodox, ca apoi să scape de păcate după metode baptiste? Ca cineva să aibe experiențe minunate, să simtă frică de păcat și să părăsească defectele unui rău creștin, nu trebuie să devină baptist. Avem și noi mulți, mulți oameni cu minunate experiențe religioase. Un singur caz aducem aici, un caz minunat. Iată ce zice un profesor din București!

Nu pot simți un sentiment religios mai profund decât atunci, când mă duc în satul, unde m'am născut și când mă rog în biserică în care am fost botezat. Când știu că lângă biserică din satul meu sunt îngropați strămoșii, părinții și frații mei, înțeleg că numai aceea este biserică, în care pot să mă rog. Pentruca să am viziunea Patimilor Domnului în săptămâna mare, trebuie să mă duc în acea biserică, în care, când eram copil, vedeam pe preotul bătrân ieșind cu Crucea în spinare și simțeam atunci că el este în locul lui Hristos (N. Popescu: Problema religioasă în țara noastră. București 1933 p. 45).

Dacă mi-ați mai cere să aduc o pildă, iată aduc pilda dlui general Stavrescu din București, care a mers și a studiat toate sectoarele din București sub raport religios-moral, dând la iveală o carte foarte interesantă despre religie și dând preotului său de enorie informații foarte prețioase. (Cronica Romanului pe Dec. 1932).

Iată aici este punctul cardinal al observațiilor noastre! Nu trebuie ca peste noapte să te faci baptist ca să ai minunatele experiențe ale convertirii.

Cineva poate avea sguđuri religioase și dorința de mântuire fără să fie baptist. Biserica noastră învață că învățătura Domnului pe care o propagăm, are putere, că tainele împărtășesc omului daruri, cari îl duc la minunate experiențe religioase. În consecință nu trebuie să cădem în greșala acelor cari văd în baptism convertiri spre bine, iar aceasta să o atribue lipsei de viață din biserică noastră. Se întâmplă doar o mulțime de reveniri dela baptism! În cazul acesta cum explicăm revenirea? Cu lipsa de viață din baptism?

Vedeți, la asemenea judecăți am ajunge dacă am grăbi să atribuim baptismului forțe pe cari ortodoxia nu le-ar avea!!! Dar ce forță este aceea ca să fii baptist și să te izolezi de tot ceea ce constituie sufletul neamului? Să fugi dela serviciile divine la serbări naționale, să nu asști la conferințe culturale, la petreceri inofensive, dar în acelaș timp să participi cu unгурul și neamșul la manifestări comune în case de rugăciuni simple, unde lipsește într'ariparea cugetării!

Conversiunea externă înșelătoare a baptistului nu este adevărată conversiune. Dacă cineva iese din biserică ortodoxă, iese mai mult pentru motive de ordin social-economic, iar nu religios! Bapțiștii nu cutează a se răsvrăti împotriva ordinii existente, luând atitudine față de stat, care are mijloace de retorziune. Ei se răsvrătesc contra bisericii, pe care o consideră anexă a statului. *De aceea din toate puterile strigăm: Sectarismul e primejdie mai mult pentru stat decât pentru biserică.* Deci statul să se cugete serios, nu la vina pe care ar avea-o preoții, ci la alte cauze ale răspândirii sectelor. Libertatea dată cu găleata și celor ce nu o merită, face pe mulți să îndrăznească, lipsa de sancțiuni efective duce pe mulți la îndrăzneală și provocări ne mai auzite, ca aceea că în adunarea baptistă și-au bătut joc de apa sfințită, de preoți etc. Când trec pe lângă biserici ortodoxe, bapțiștii anume își ascut glasul trimbișelor, fac teatru în adunările de cult, țin consfăturii politice etc. etc. De ce? Fiindcă nu li se aplică sancțiunii și astfel ideea de autoritate este în scădere. Partidele politice cochetează cu bapțiștii, ideile democratice sunt înțelese de mulți țărani în senz greșit, multele scăderi morale din viața publică înrăuresc defavorabil sensibilitatea poporului! Și totuși biserică e pusă pe banca acuzărilor, pentru că se lățește sectarismul!

Atitudinea aceasta trebuie să înceteze, înțelegându-se odată, că mult mai bine este să dai bisericii puțința de a lumina poporul. În scopul acesta scriem doar acest scurt studiu, că doar vom fi fericiți să găsim pe oamenii înțelegători ai sectarismului. De aceea și dăm acestui studiu titlul de mai sus: Statul în fața bapțiștilor. Deci nu biserică, sau nu numai biserică în fața bapțiștilor, să ne fie preocuparea, ci mai ales bărbății de stat să mediteze, care trebuie să fie atitudinea statului în fața sectelor.

De sigur vor veni mulți și vor zice: dar cum rămânem cu libertatea? Dar în America, în Anglia, nu-i libertate mare? Nici America, nici Anglia nu sunt în situația gingașă a țării noastre față de factorii externi! Nu răspundem mai mult.

(Va urma.)

Comemorarea lui Alexandru Xenopol la Palatul Cultural.

Strălucita conferință a profesorului Dr.
Ioan Lupaș.

Sărbătorirea conferențiarului.

Duminecă 22 Ianuarie c. s'a comemorat la Palatul Cultural din Arad amintirea lui *Alexandru Xenopol*, cu prilejul împlinirii unui deceniu de când biblioteca marelui istoric a fost dăruită Aradului. Dl. prof. univ. *Dr. Ioan Lupaș* a ținut cu această ocazie o magistrală conferință, vorbind despre *concepția filosofică a lui Al. Xenopol asupra istoriei*. Subiectul, prin natura sa atât de puțin accesibil marelui public, l-a oferit savantului profesor dela universitatea din Cluj prilejul de a-și revela într'o largă măsură aptitudinile sale de conferențiar de rasă, dându-ne una din cele mai strălucite conferințe cari au răsunat vre-odată în sala Palatului Cultural. Prof. Lupaș este un mare maestru al cuvântului rostit. Fraza sa intraripată, puterea sa formidabilă de a concretiza prin exemplificări nimerite cele mai abstracte întrușipări ale minții omenești, au avut darul de a răpi auditorul și a-l înălța până la culmile de cugetare cari încoronează opera vastă a istoricului dela Iași.

Conferința.

După ce ni se arată că urme de preocupări filosoficești se găsesc și la vechii noștri istorici, ca *Miron Costin și Dimitrie Cantemir, la Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu și Pe-*

triceicu-Hașdeu, conferențiarul se oprește la lucrarea lui Xenopol: *Principiile fundamentale ale istoriei* sau „*Teoria Istoriei*”, întâia încercare românească de-a închega o concepție unitară asupra istoriei într'un sistem filosofic. Xenopol, departe de-a se mărgini numai la istorie, analizează principiile fundamentale pe cari se reazămă știința în genere. După dânsul studiul fenomenelor din natură necesită două discipline mentale deosebite, reflectând fiecare două moduri deosebite de manifestări ale fenomenelor. Una corespunde *fenomenelor* cari se *repetă*, alta *fenomenelor* cari se *suced*. Pe cele dintâi timpul nu le poate influența, asupra celorlalte timpul are o influență capitală. Pe cele dintâi le cunoaștem prin mijlocul *legilor*, aceste formule ce reoglesc felul de manifestare al fenomenelor, pe celelalte prin mijlocul *seriilor*.

Istoria intră în categoria a doua, ea este știința faptelor de succesiune, de serie. Fenomenele istorice nu se reproduc, în orice caz nu se reproduc la fel. Este aci ceva individual, ce nu se lasă strivit în tiparul unor legi rigide. De aci și deosebirea de metodă științifică. Raționamentul inductiv, propriu științelor de legi, cedează în istorie locul *inferenței*, operațiunea mintală prin care, fiind date unul sau mai multe fapte cunoscute, se concludă la existența altor fapte sau cauze *individuale* necunoscute. Această metodă, deși are numai un caracter ipotetic, este cu atât mai fecundă. Cu ajutorul ei, istoricul, din câteva date, adeseori sărăcăcioase, e în stare să reconstruiască o epocă, mai mult, să retrăiască însuși viața din trecutul reconstruit, să se dedubleze. Scopul istoriei fiind de-a expune și explica științificește trecutul, spre a reproduce realitatea faptelor și realitatea resorturilor cari le-au împins la lumina zilei, ea trebuie să țină seamă de anumite *elemente*. Aceste elemente sunt: 1) *Factorii istoriei* și anume a) *factorii constanți* (*rasa, caracterul național, continuitatea intelectuală, mediul extern*) și b) *factorii variabili* (*mediul intern, masele și conducătorii*; 2. *Forțele istoriei*, cele principale: *Evoluția*, secundare: *Instinctul de conservare, oamenii mari (geniile)* și 3. *Hazardul*. Înțelesul pe care-l atribuie Xenopol acestor elemente ale istoriei a fost tălmăcit și ilustrat cu o serie de exemple minunate, cari au isbutit să țină publicul într'o încordată atențiune.

Deși în toate operele lui Xenopol se simte tendința de emancipare de sub cătușele tradiționalismului, care considera istoria ca o înșirare de fapte pur și simplu, o aplicare do-

cumentată a principiilor sale filosofice găsim abia în lucrarea sa despre *Domnia lui Cuza*, scrisă după 3 decenii de cercetări istorice, în care epoca primului Domn al Principatelor unite este analizată pe baza seriilor de fapte istorice, de ordin politic, economic, juridic, cultural, moral etc.

Ca încheiere, conferențiarul arată spiritul critic de care a fost condus Xenopol la stabilirea adevărurilor istorice, afirmațiunile sale fiind bazate totdeauna pe un vast aparat documentar. Astfel, privitor la obârșia ideii de unitate națională, în lipsa de documente, Xenopol se ferește a hazarda păreri arbitrare, situând-o — în prima ediție a lucrării sale de sinteză a *Istoriei Românilor* — abia în epoca de înflorire culturală a lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Ulterior, noi documente referitor la Lihaiu Viteazul, îl determină să cunoască o tendință spre unitate națională încă la sfârșitul sec. XVI, făcând rectificările necesare în a doua ediție a monumentalei sale lucrări, iar dacă ar fi cunoscut mai în amănunte istoria Ardealului românesc, desigur nu s'ar fi reținut să întrezărească întâile licăriri ale acestei conștiinți într'un trecut și mai îndepărtat. Istoria Românilor, opera de frunte a marelui istoric, este o lucrare monumentală, care nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă românească, publică sau particulară.

Sărbătorirea profesorului Lupaș.

Di. profesor Lupaș este un vechi cunoscut al arădanilor. Legăturile sale cu Aradul datează de patru decenii, când ca elev de liceu a petrecut câteva zile în casa primitoare a fruntașului politic, care a fost luptătorul național Mihail Veliciu. În anii următori, această legătură urma să se cimenteze și mai mult, prin asiduele sale colaborări la ziarele și revistele din Arad: *Tribuna*, *Tribuna Poporului*, *Biserica și Școala*, *Românul* etc., și prin numeroasele conferințe ținute la Palatul cultural dela Unire încoace. Aceste legături de prietenie, durate prin un intim contact sufletesc, au fost exteriorizate cu prilejul acesta, când di Prof. Lupaș a fost obiectul unei calde manifestări de simpatie din partea admiratorilor săi arădani. Di. *Iosif Moldovan*, fost inspector școlar, în cuvinte calde a exprimat recunoștința arădanilor față de istoricul care nu se mărginește numai la catedră, ci se folosește de toate ocaziile pentru a răspândi adevărul istoric în masele largi ale publicului românesc. Iar atunci, când dorința de a fi într'o și mai mare măsură folositor neamului, l-a determi-

nat să scoboare în arena luptelor politice, pentru a culege mai târziu, în locul laurilor de recunoștință, cununa de spini a martirului, suferințele îndurate, departe de a-l descuraja, l-au determinat să nu cunoască odihnă până ce nu va ieși biruitoare dreptatea cauzei sale, în care luptă pentru adevăr se bucură de îmbărbătarea tuturor oamenilor de bine. Drept simbol al acestei împreună-simțiri Dl. Moldovan, în aplauzele numerosului public, îi oferă sărbătoritului un orologiu de masă cu inscripția: *Nefricatulul luptător pentru biruința adevărului. Admiratorul sdi din Arad.*

Dl. Lupaș, vădit impresionat, mulțumește pentru frumoasa manifestare, relevând amintirile cari îl leagă sufletește de Arad, unde s'a simțit întotdeauna ca la sine acasă.

Gânduri la Intimpinarea Domnului.

„Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har”. (P. I. 5. 5.)

Sf. Evanghelle de azi ne pune în față o scenă foarte frumoasă și bogată în învățături din vârsta fragedă a Domnului nostru Iisus Hristos. Abia la 40 de zile după naștere este dus în biserică din Ierusalim de Fecloara Maria și bătrânul Iosif. Dumnezeescul copil, înconjurat de fum de tămâie și de dragostea celor din biserică, dă dovadă de supunere voiei lui Dumnezeu, pe care mai târziu avea să o facă cunoscută la toate popoarele. Aceasta este cuprinsă în sf. scriptură și despre care însuși mărturisește: „Să nu soțotiți că am venit să stric legea, sau proorocii, nu am venit să stric, ci să plinesc”. (Mt. 5. 17).

Poporul israelitean gemea amar sub jugul de sclăvie al egiptenilor. Zilele fericite și senine s'au spulberat deodată cu moartea lui Iosif. Se părea, că acest popor se găsește în agonă morții, fără pic de nădejde de viață, când Dumnezeu le trimite pe Moise. Faraon însă nici n'a voit să audă de eliberarea lor, buni de a le stoarce vișgă până la ultima picătură. Urmară fel de fel de pedepse, dintre cari cea mai grozavă a fost următoarea: Dumnezeu a poruncit ca fiecare familie israeliteană să jertfească un miel de un an și cu sângele să stropească ușile caselor lor, pentru că în acea noapte va bate pe tot întâiul născut al Egiptului. Deodată cu ivirea zorilor și jalea a cuprins inimile și Faraon îndată a dat drumul israelitenilor. În amintirea acestei eliberări din robie, Dumnezeu a poruncit ca toți copiii întâi născuți ai israelitenilor să fie preoți. Preoția mai târziu s'a dat numai tribului Levi, cu toate acestea întâi născuții trebuiau prezențați în templu și răscumpărați. Iată legea pentru care Iisus a fost dus la templu.

Fecloara Maria vine și dânsa la templu, pentru că să se supună legii de curățire. Anume legea Test. vechiu considera pe fiecare mamă după naștere necurată; — 40 zile dacă naștea băiat, iar dacă naștea fată 80 zile. Dar dacă în acest timp mergea la templu și aducea sacrificiu, atunci se privea iarăși ca și înaltele, curată. Ajunși la biserică cu pruncii, sunt întâmpinați de un bătrân cu numele Simeon, cărui i s'a promis, că nu va gusta moartea până ce nu va vedea pe Mesia. Când îl ia pe brațe, fiori de bucurie și fericire îi străbat sufletul, văzând promisiunea divină împlinită. El zice extaziat despre Iisus că e „lumină spre descoperirea neamurilor”. Tot acest bătrân Simeon proroceste despre Fecloara Mamă: „și prin însuși sufletul Tău va trece sabie”. Evlavioasa prorocită Ana înalță rugi ferbinți către Dumnezeu, pentru venirea Fiului Său iubit pe pământ, deschizându-se calea către cer.

Fără îndolală, că Fecloara Maria nu avea lipsă să se supună legii de curățire, care și după naștere a rămas pururea fecloară și mai sfântă chiar decât îngerii. Cum se poate dar că totuși s'a supus acestei legi, prin ce s'ar părea că Ea s'ar fi degradat pe sine în rândul celorlalte femei? Dar nu este aceasta nici o degradare, ci dimpotrivă o înălțare în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, din care noi desprindem cea mai sublimă floare a sufletului omenească: umilința. Supunere fără crâcnire și fără excepție voiei lui Dumnezeu.

Mare a fost umilința Fecloarei Maria, pentru că înaintea lui Dumnezeu a fost curată ca soarele, dar înaintea oamenilor a trebuit să apară ca necurată. De aici nu urmează însă ca noi să producem în fața lui Dumnezeu lucruri umilitoare incompatibile cu ființa noastră, ci să stăm în fața Sa așa cum suntem, cu demnitate și bărbăție. „Inima frântă și smerită nu o va urgisi Dumnezeu”. Dar noi tocmai aceasta nu o facem, ci ne considerăm că suntem curăți și drepti, în loc să ne frângem inima înțeleasă de păcate, prin pocăință. Mândria își trâmblează azi peste tot stăpânirea și se știe, că din cauza ei au păcătuit primii oameni și apoi Istoria oricărui popor din lume ne arată clar, că ea a fost la baza tuturor alunecărilor și păcatelor ivite în lume.

Umlința este cea mai esențială condiție a împărăției lui Dumnezeu: *pacea*. Ea este arma ce înăbușă svâcnirile pătimase de tot felul din suflete. Cu umilința nu putem porni la atac contra dușmanilor, dar ea formează un scut puternic de care se sfarmă toate săgețile veninoase: ura, bărfelile mincinoșilor, lăcomia, invidia etc. Puterea ei de rezistență e neînchipuit de mare, și omul având aceasta virtute se poate asemăna cu o cetate puternică ce se luptă eroic, respingând orice tentativă de cucerire a ei.

În lumea materialistă și încărcată de criză de azi, umilința abia ici și colo mai apare, timidă, ca

apoi s'o începe valul păcatelor. S'ar crede, în aparență, că omul umilit se înjosește pe sine în fața lumii. Din contră, aceasta virtute îl face să se prețuiască pe sine și cu cât cineva își prețuește mai mult vrednicia, bogăția minții sale, se va convinge tot mai mult, că pe acestea le are de la Dumnezeu, izvorul tuturor darurilor și bunătăților. În acest fel se va întări în inima sa credința umilită și nu cea fățarnică. Dar nu numai față de Dumnezeu să fim umili, ci și față de semenii noștri, cari au suflet la fel ca noi, creați de același Ziditor. În primul rând să ne manifestăm umilitatea față de cei mai mici decât noi, precum și față de cei ce sunt egal cu noi și mai mari. Persecuțiunile, apăsarea semenilor noștri, nu vor aduce pacea pe pământ, cântată de îngerii la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, ci un lanț nesfârșit de ură între oameni.

Cuvine-se ca în aceasta zi sfântă cu inima smerită să cădem în genuchi în fața Fecioarei Maria și să zicem:

*Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată
Născătoare de Dumnezeu, ca să nu perim cei ce nă-
dăduim întru Tine, ci să ne mântuim prin Tine din
nevoi, că Tu ești mântuirea neamului creștinesc.*

Mibaiu Măcinic
diacon.

Maica Domnului și florile.

Cuvintele Domnului nostru Iisus Cristos: „Priviți crinii câmpului cum cresc, ei nu se ostenesc, nici torc, iar eu zic vouă ca nici Solomon, în toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintre aceștia”, sunt de trei ori prețioase pentru noi.

Întâi, fiindcă dânsule ne arată de ce considerare înaltă s'au bucurat florile întotdeauna în căsuța din Nazaret, a căror podoabă curată au fost. Ca câtă dragoste, cu câtă grijă s'a purtat Maica Domnului față de flori, dacă fiul ei nu le-a putut uita niciodată. Pe ori ce drum, pe ori ce țarină a întâlnit Mântuitorul lumii o floare, a binecuvântat-o cu privirea sa Dumnezeiască și a alintat-o, mărindu-i farmecul și frumuseța.

Regii orientului, este lucru știut, că au pus mare preț pe strălucirea hainelor. Culori vii și frumoase, firețuri de aur și argint, pietri scumpe formau îmbrăcămintea lor și, totuși, fiul Marii, așeză deasupra tuturor frumseților hainelor împărătești, frumuseța simplă și nobilă a unui crin alb, îndemnându-ne și pe noi cei de azi să iubim florile din adâncul sufletului nostru, fiindcă florile albe și curate trebuie să ne servească ca modele pentru aibeța și nobleța sufletului nostru.

Și a treia oară, prin cuvintele sus citate, Mântuitorul ne învață că ce preț neîntrecut au florile, așezându-le ca niște simboale ale fericirii vremelnice și

vecinice. Oh, câte milioane de flori sunt rupte și svărlite zilnic pentru scopuri mărunte omenești. Câte flori nu plâng când sunt rupte de la tulpina lor pentru o sală de bal, pentru o singură seară. La început lumea care intră aici, le aruncă poate o singură privire și apoi le lasă să moară, pâlindu-se tot mai mult, clipă de clipă, când apoi sunt aruncate afară, ca orice lucru netrebuie. Un tiner sau o fată, fără nici un gând mai serios, culeg un buchet de flori, ca apoi după câteva ore sau zile să le arunce ca pe un lucru fără rost. Oh, cum n'ar plânge, ba chiar s'ar bucura bietele floricele, dacă dânsule s'ar jertfi chiar pentru Ființa supremă, care le-a creat și le-a dăruit multele podcabe. Câte dintre flori ajung să împodobească altarele sau coanele noastre sfinte, în primul rând binecunoscuta Icoana Maicii Domnului, care le-a iubit și le-a prețuit așa de mult cât a petrecut pe pământ.

Fetițelor noastre ortodox române le revine rolul atât de frumos și potrivit cu ființa lor, să înalțăm gureze un puternic cult al florilor, nu pentru scopuri trecătoare omenești, ci pentru scopul cel mai înalt și adevărat, pentru scopul religios.

Florile, despre cari ne spun atâtea emoționante legende creștine, că toate își trag originea din o bucurie a Domnului, nu sunt pretențioase. Puțin pământ, o mână sărguincioasă, care să le ude și să le întoarcă cu fețele spre soare, atâtă e tot.

Și ce poate fi mai frumos pe această lume decât, ca mâinile curate și gingașe de fete să împodobească altarele și icoanele sfinte cu flori proaspete Duminecă de Duminecă și sărbătoare de sărbătoare.

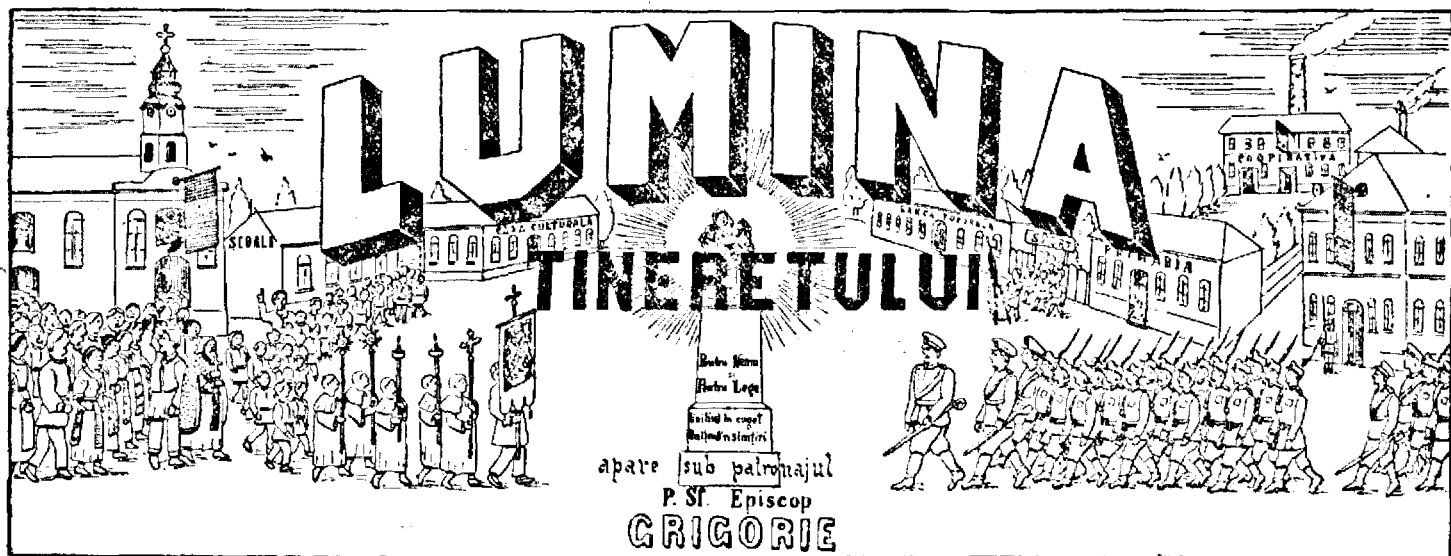
Câte fetițe s'ar ruga lui Dumnezeu din toată inima lor și poate nu au o carte de rugăciuni, fiindcă nu le-a dat-o nimeni, ori poate nu pot vorbi tot așa de frumos cum gândesc și simt de frumos și, în cazuri de acestea, un buchet de flori, depus cu toată umilitatea și evlavie la picioarele Maicii Domnului, ar lua rolul de interpret adevărat și credincios al dorințelor lor.

Dragi fetițe! gândiți-vă, ca începând de la prima vioare, care vestește primăvara, până la ultima crizantemă, care este crinul aproterii ierusalimite, cum vă roagă toate sutele și mii de flori, să le fiți prietene, să le îngrijiți, să le alinați și să le așezați acolo, unde trebuie și unde ar trăi și ele cele mai fericite clipe înalte de moarte, pe altar sau în jurul icoanei Maicii Domnului.

Nu treceți nepăsătoare pe lângă flori, fiindcă ele prin înclinarea ușoară a capului vă chiamă și vă roagă să le fiți prietene și să le înțelegeți dorul de a muri pe chipurile închinare și sfintite Domnului.

Pentru o fetiță ortodoxă nu este dușman mai crâncen decât piictiseala, decât clipele acelea când inima nu are cu ce să se ocupe.

Ei, chiar acestea clipe primejdioase să le foto-

Conacul Fermecat

De când nu s'au mai aprins luminele în conacul domnesc din mijlocul satului, iar clădirile agronomice ce-l împrejmuesc stau în ruini încă din timpul războiului; parcul cel minunat, curtea și grădina s'au umplut de marăcini... Plantele parazitare încălcite în jurul arborilor, pomilor și a tufelor de bagrini, lilieci și trandafiri, printre cari nu se poate pătrunde, dau întreg complexului un aspect de pustiu, care devine fioros când te gândești la mulțimea dihaniilor ce se scutesc și ascund prin bălăriile și gunoaiele dărâmaturilor...

Oamenii vorbesc, că s'ar fi zărit și limbi de foc, fanteame albe și umbre întunecate în cursul nopților, ba s'ar fi auzit și huhuituri de strigoi și răcnete de bălaur în jur de conac.

Servitorii încredințați cu paza conacului din partea stăpânului lor refugiat, dar mai ales copilașii lor speriați descopereau vecinilor îngroziți de cele auzite, că treziți fiind noaptea de lătratul și urletul cânilor au auzit suierături și svonuri de umblete în jurul conacului, ba uneori și lovituri de topoare, iar dulapurile și geamantanele din saloanele conacului erau deșertate și mutate dela locul lor de și ușile conacului erau încuiate. Mai spunea că noaptea se trezesc simțind pișcături dureroase și pașii reci ai urmelor de ființe nevăzute ce trec peste corpul lor înfierbântat și descoperit indecursul somnului, dar li frică să strige și să trezească pe părinții lor.

— Doamne, ferește! — par, că-i fermecat conacul acesta, — își ziceau femeile adunate la taifas în zile de Dumineci și sărbători. Și făcându-și cruce, una din frânsele zice: «Nu-i a bine, că s'a luat pământul domnului și s'a împărțit la de ai noștri. Nenea Florea se făcuse sănătos după întoarcerea din război. Poate

chiar pământul ce-l primise l-a băgat în mormânt.» «O fi,» zice alta «că Toma nostru încă veni teafăr dela bătălie și lumina ochilor și-a pierdut-o de când e acasă».... Superstițios dela fire, poporul a început se dispereze.

După mai mulți ani de părăginită, neputându-se vinde conacul la țărani, pentru că aceia se feriau de el, ca de ucigă-l crucea, preotul cel nou venit din alte părți și neavând unde să locuiască a cumpărat conacul.

El a fost nevoit să aducă oameni din alte sate ca să-i curețe parcul și grădina, să ardă gunoaiele adunate, să desfacă clădirile ruinate și să care dărâmaturile, pentru că cuprinși de spaimă cei din loc, nu îndrăneau nici să se apropie de conacul fermecat.

Se apucară apoi de restaurarea conacului: văruierea și podirea din nou a camerilor.

Când fură gata, se aprinseră luminile, s'au stropit toate încăperile cu apă sfințită, s'au afumat cu tămâie și smirnă, iar pe uși și pe pereți s'a făcut semnul crucii cu unt de lemn sfințit.

De aici în colo, conacul fermecat devine domiciliul liniștit și inviolabil al sfințitului părinte, care alunga-se pe ucigă-l crucea din închipuirile credincioșilor săi.

Duhurile necurate, cari deșertau dulapurile și geamantanele din saloanele încuiate, au dispărut. Bufnițele, huhurezii, cloșanii și toate dihaniile întunecului n'au mai băgat boală în bieții copilași treziți noaptea din somn, pentru că li se stărpiseră cuiburile și se aprinseră luminile.

Și veniu ca la minune credincioșii, să vadă conacul preotului din care crucea lui Hristos, apa sfințită, tămâia și smirna alungară duhurile cele necurate.

Lăsați să între «Lumina» în casele și sufletele voastre, ca să înțelegeți sfaturile și îndemnul preoților și învățătorilor voștri.

Treziți-vă și nu vă lăsați amăgiți de ispita celor ce se fereșc de sfânta cruce.

În haosul și întunecul provocat de cataclismul războiului mondial, fără păreche în istoria lumii, duhurile întunecului vânează după bogății prin distrugerea prestigiului neamului nostru românesc, binecuvântat de Dumnezeu.

Aprindeți lumina, ca să se vadă sfânta cruce în casele și inimile voastre, pentru că la lumină dispar duhurile necurate, iar de cruce se ferește cel ce le stăpânește.

Iosif Moldovan

Din trecutul Aradului.

de Iosif Moldovan

(Continuare.)

Între asemenea împrejurări maștere și lipsite de sentimente umane, din exploatarea aurului și a lemnului, din măestria cei iscusiți de odinioară, Moșii ajunseră cersitori; iar usurpătorii lor administratorii și arendatorii domeniali, recrutați la timpul său dintre voiajorii împărăției austriece, fără căpătâi în țările lor, deveniră domni de pământ, unii dintre ei investiți chiar și cu diplome nobilitare, în semn de recunoașterea serviciilor prestate și în baza legăturilor încheiate prin căsătorii cu vechia nobilime ungurească.

Numai după această transformare socială a putut fi înduplecată curtea împărătească din Viena, să revină la autonomia județeană și să readneze județele marginase din Transilvania la Ungaria, în conformitate cu condițiile păcii din *Satu mare*.

Între aceste județe deochiate, eră și județul istoric al Aradului, care — pe acelea vremuri — exista numai cu numele, pentru că partea de peste Murăș eră sub stăpânire turcească, ce mai apoi s'a aliat *Banatului Timișan*, iar partea dincoace de Murăș stă sub comandamentul grănicerilor Sârbi dela frontiera Murășului. Puterea administrativă eră concentrată în mâna unui singur om, care eră administratorul erarial, singur dispunător asupra sorții locuitorilor români.

Pentru refacerea județului și reorganizarea administrației, guvernul unguresc la anul 1744 a trimis la Arad în calitate de prefect pe *Antoniu Grassalcovici*, om cu multă trecere la curtea împărătesei *Maria Terezia*.

Lui Grassalcovici i-a și succes apoi să înduplece pe împărăteasa, ca mulțind pe grănicerii Sârbi la noua frontieră dela Dunărea de jos, Aradul — cu toate părțile stăpânite de ei — să fie subordonate județului. Tot atunci a mai exoperat, ca în locul părților de peste Murăș, rămase definitiv la *Banatul Timișan*, nou înființatul județ al Aradului, să fie întregit cu două plase din județul Zărandului, ca lovitură de moarte privilegiilor românești din țara Moșilor.

(Va urma.)

Crezul Tineretului Creștin.

I. Calea binelui.

Într'una din zilele de toamnă a anului trecut călătoria cu trenul spre Timișoara. Clasa a III-a eră fixată de lume. Cu toate aceste îmi aflai și eu un loc potrivit. În acelaș compartiment, erau și 4 feciori români-soldați, cari la gara din Arad luaseră trenul spre Bănat, pentru un concediu de câteva zile. Din vorbele lor am dedus, că toți erau dintr'o comună fruntașă românească. Vorbiau frumos românește, așa că îți venia a crede că sunt din familia de intelectuali, deși erau țărani. Îți era mai mare dragul să-l ascuți. La un timp începură să cânte în quartet: Pre Tine Te laudăm... Mai am un singur dor... și Trăiască România Mare... Toți cei de față și exprimau mulțumirile pentru frumuseța și duloșia cu cari erau executate cântările.

— Foarte frumos, băieți, să vede că sunteți din familia bune și că s'a prins de voi celace v'a dat școala și biserica. Să știți dela mine, le zisei eu, că voi veți gusta fericirea și pe pământ, fiindcă sunteți bine crescuți, așa că se bucură de voi toți aceia cari vă cunosc. Aș dori să știu, dragii mei, că oare toți feciorii de români din comuna voastră sunt așa bine ca voi?

— Apoi domnule, mă iertați, dar să știu că: „Nu este pădure fără uscături” și că: „Nici degetele dela mână nu sunt asemenea”. Oamenii sunt de 2 feluri: buni și răi. Unii ascultă poruncile dumnezeiești, iar alții urmează sfaturile diavolului. O parte dintre oameni primesc cu drag sfaturile preotului și a învățătorului, cercetând regulat biserica și școala, — dar durere, că o altă parte dintre oameni mai bucură cercetează birturile — chiar în dumineci și sărbători — ascuțind îndemnul rele ale pericunatului de jidan, pe care nu-l doare nimic, nici de Român și nici de averea lui, ci mai mult caută să o atragă în punga sa spurcată.

— Ai dreptate fătul meu, vorbele tale sunt isvorâte din înțelepciunea lui Solomon. Familia cu frica lui Dumnezeu, biserica și școala sunt isvoarele dătoare de viață, cari aduc omului noroc și fericire, — pecând familia pătrunsă de duhul satanei, precum și birturile sunt isvoare de răutate și distrugere, cari duc pe om pe calea pierzării. Mă interesează mult cuminența voastră, fiindcă eu sunt învățător și mi-ar plăcea să mă informați despre starea materială a locuitorilor din comuna voastră.

— Da, răspunse al doilea fecior, vă vom informa. Comuna noastră are 300 numere de case, în cari locuiesc tot cam atâtea familia românești. Din aceste 300, putem afirma că 240—250 sunt gospodării bine aranjate: locuințe spațioase, curte, șură și dependențe în curățenia cea mai mare, apoi vite frumoase, holde vesele, încât îți este mai mare dragul să le privești.

— Cercetați regulat cu toții sf-ta biserică, iar copiii umblă la școală?

Da, cu toții abia așteptăm duminicile și sărbătorile, când cu mic și mare mergem la sf-ta biserică, unde preotul se roagă pentru popor cu atâta duloșie și ne predică atât de înțelepțește, iar noi tineretul — feciori și fete — cântăm în cor, pe care'l dirigează d-l învățator. Preotul și învățatorul nostru sunt oameni cu tragere de inimă și cu suflet către popor, iar noi cu toții le urmăm sfaturile, cu deosebirea acelorora, cari au apucat calea pierzării.

Copiii din comuna noastră cercetează școala regulat și iubesc mult învățătura și pe dl învățator.

Dar în dumineci și sărbători, ce faceți după prânz?

La ora 2 mergem la Casa culturală, răspunse al treilea. Acolo, într-o duminică ori sărbătoare ne cuvântează preotul, iar în alta învățatorul. În vorbirile lor ne dau sfaturi și îndrumări pentru viață. Apoi școlarii se produc cu cântări, poezii, teatre și dansuri naționale, apoi urmăm noi, feciorii și fetele, desfășurăm hora, care e atât de minunată. Să vezi D-le învățator ce bine le șade feciorilor și fetelor de român în costume naționale țesute și cusute de mâinile țărancelor române, cum se avântă cu toții în horă și cum descântă versuri așa cum a rămas obiceiul din bătrâni. Și toate aceste se petrec sub ochii preotului și învățatorului și ai părinților. E foarte frumoasă viața în satul nostru. D-zeu să-i trăiască la mulți ani plini de fericire pe părintele și pe d-l învățator, pentru că a lor este meritul înaintării noastre.

Din câte spuneți voi dragii mei, la voi e ca în ra. Părinții voștri poate nici când n'au avut datorii și pentru acela vă merge așa bine?

Răspunse al patrulea: Înainte cu 10—15 ani erau datorii și părinții noștri. Jidanul birtaș le aducea bani împrumutați dela cutare bancă din oraș, pentru cari plăteau dobânzi mari. Incepuse a merge rău. Dar d-l preot și d-l învățator se puseră în înțelegere cu părinții noștri și înființară banca populară, care dă împrumuturi cu dobânzi mici, așa că azi aproape nimeni nu mai datorează la bănci streine, cari au lucrat cu uzură ci toți își aranjază afacerile prin banca populară. Acum cu toții lucrăm ca să scoatem duhul cel rău din sat, înființăm o cooperativă, a cărei conducere va ajunge în mâni românești, iar lipitoarea satului o va șterge-o unde va fi potrivit pentru ei.

Doamne minunate sunt lucrurile tale. Credința creștină ne învață că: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt formează *Sfânta Treime*, iar eu adaog: Biserica, Școala și Cooperatiia formează *Trinitatea*, ce duce popoarele la fericire.

Chișineu-Criș, Ianuarie 1933.

Dimitrie Boariu
director școlar

De pe fronturile Tinerimei organizate.

1) *Rodul muncii*. După cum soarele binefăcător își trimite razele sale calde și luminoase deopotrivă și asupra celor păcătoși ca și asupra celor credincioși cari de altfel sunt prea puțini, tot așa și cuvântul lui Dumnezeu, își întinde razele lui călduroase, rostite din gura propovăduitorilor, a preoților, în fruntea cărora cetești de-a pururi același vers: „mântuirea prin credință și fapte“.

Așa s'au pornit Românii noștri, cu sufletele curate, la munca a cărei răsplată va fi în ceriu. Bisericile tradiționale din lemn, au fost transformate ca prin minune în palate dumnezeiești, cari spre mândria ortodoxismului, sunt neîncăpătoare mai ales la sărbătorile mari, la prasnice. În locul toacăi de lemn de altădată, au pus ciopote de aramă, astfel că în câțiva ani și locuitorii comunei Bonjești au putut să transforme sunetul mut, într'un sunet muzical, care chiamă aproape 800 de credincioși spre mântuire. În locul moșneagului cu barba albă, care acum câțiva ani, cânta singur în strană, astăzi cântă cântăreji diplomați și flăcăi andri într'un cor, cari se mândresc, cu frunțile luminate de progres și bucurie, căci au putut realiza frumosul prin muzică.

Tot în comuna Bonjești, s'a înființat acum vre-o 6 ani și o societate moralo-religioasă „Sf. Gheorghe“ atât pentru tineret cât și pentru adulți, în fruntea căreia stă neobositul și energicul părinte Roman Popa, care ajutat fiind de frunțașii comunei, lucrează pentru construirea unei case culturale, care posibil va fi așezată în localul fostei școale confesionale.

În ceiace privește activitatea corală, putem spune că estă fără concurență în acea împrejurime. Astfel în a doua zi de Crăciun corul a cântat în comuna Cil iar Duminecă la 3 Ianuarie în Gurahonț.

Munca întotdeauna este încununată de succes.

A. Crișan.

2) *Fapte de laudă*. La Școala normală de învățatori, pe lângă societatea de lectură „Avram Sădeanu“ mai funcționează, o societate morală-religioasă „Sf. Gheorghe“ sub patronajul P. Sf. Episcop Grigorie.

Adunarea generală a membrilor a ales pe anul acesta următorii membri conducători.

Director, părintele I. Halmăgean; președinte elevul Toma Ioachim cls. VII; secretar elevul Becan Livius cls. VII., venit din dragostea de țară și limbă din Ungaria, casier elevul Tălău Gh. cls. VII; conducător de cor I. Seleac cls. VII. și controlor Cosma Ioan cls. VI.

Datorită bunei organizații a acestei societăți, în fiecare Duminecă, înainte de plecare la Sf. Biserică, se desfășoară un program bogat; explicarea sf. evanghelii, recitări și cântări bisericesti, iar tot a doua Duminecă se face câte o șezătoare a societății, care șezători au făcut până acum un progres uimitor.

Munca e de trei feluri: pentru Dumnezeu, pentru noi, și pentru aproapele.

Literatură Creștină.

Stâlpul de osândă.

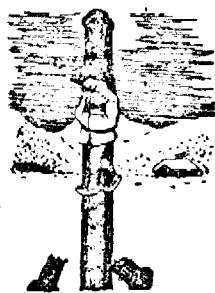
În pruncie, Florea — fiul unor cucernici creștini, mândrii de odrasla lor — îmbrăcat în stihar alb ca îngerii făcea servicii înaintea altarului și pe la înmormântări, cetea apostolul, cânta în strană, întrecând în apăsătoare românești și creștinești, pe toți contimporanii și semenii săi.

După moartea tatălui său, devenind stăpânul moșiei strămoșești și ocrotitorul învăduvitei sale mame, Florea căzu în ispită.

Pretinii din copilărie, oameni fără căpătăiu, răfăcitori prin lume, întorși din America, îl atraseră în mregele unor vânători de suflete, cari — profitând de situația și calitățile lui cele alese, prin apucături viclene, — îl ademeneau și-l pun ca „înaintemergător“ al acțiunii lor cu pianuri ascunse, desbrăcându-l de virtuțile românești: iubirea de neam și lege și recunoștința față de moșii și părinții lui.

Crucea ridicată de moșul său în hotarul satului, în pământul dela rugă ce-l moștenise dela dânsul, a rămas în păraginire, pentru că Florea nu voia nici să se apropie de acel *stâlp de osândă* al Domnului.

Crucea de unt de lemn sfințit scrisă de preotul bisericii pe perețele odăii în care locuiau și pe care mamă-sa o păstrase ca amintire a răposatului ei sot, încă dela

sfințirea casei clădită de el, aprinzând candela în fața ei la prasnice, el a acoperit-o cu var, pentru ca să nu mai vadă acel semn de ocară, după cum se deprin-

sese a numi crucea lui Hristos în adunarea celor răfăciji dela legea lor străbună.

Și câte suspine a cauzat el soției și mamei sale, deprinse cu obiceiurile creștinești din casele moșilor și părinților?! De când încunjură biserica, nu primea pe preotul cu crucea, alunga pe colindatori, iar la rugăciunea de seara și dimineața, înainte și după mâncare, ori când ieșea cu carul din ogradă, nu-și mai făcea cruce, ducă cum îl deprinseseră părinții.

„Crucea lui Hristos a fost nădejdea și mângăierea mea în tot decursul vieții. Crucea a fost scutul moșilor și strămoșilor în vremuri de restriște. Ei au așezat-o în vârful turnului bisericii și au pus clopotele să ne atragă atențiunea asupra ei, ca să n'o pierdem din vedere și nu ne uităm pe nici-o clipită de cel răstignit pentru noi și pentru mântuirea noastră“.

Aceste cuvinte le-a rostit îndurerata mamă pe patul morții, rugând pe cei ce o îngrijau, *să nu i lase mormântul fără cruce.*

* * *

Plecat cu trăsura la orasul apropiat, ca să cum-
Tiparul Tiografiei Diecezene Arad.

pere coșciug mamei sale răposate, Florea se frământa cu ultima dorință a răposatei.

— Cum să mi profanez eu casa și noua mea credință *cu stâlpul osândeii*, cu acel obiect de tortură și ocară a Domnului și ce vor zice frații dela adunare, cari vor veni să dea cinstea din urmă răposatei mele mame, când vor vedea, că eu — înaintemergătorul lor — n'am fost în stare să convertesc nici pe cei din casa mea?

— Nu, nu mă voi face de râsul satului, de batjocura și ocară fraților mei — se decide.

Era spre înserate când plecase spre casă dela oraș cu coșciugul fără cruce. Deodată cu el pornise însă și mânia ceriurilor.

Văzduhul copleșit de fulgi mari și străfurile de zăpadă proaspătă bătută de vânt, cari întroieniseră drumul, l-au constrâns pe uitatul de sine să se sgu-lească cu cap cu tot în blana de oaie ce o avea cu dânsul și să se lase în grija cailor.

Între acestea, acasă se adunară neamurile și vecinii să privegheze pe moarta, dar veniră și frații dela adunare, să le strice obiceiurile strămoșești cu cântecele introduse de ei. Odaia în care zăcea răposata, era supraîncărcată de nu mai putea mișca om de om.

O pocnitură neașteptată atrage atențiunea mulțimei asupra păretelui dela căpătăiul răposatei. Varul desfăcut se prăbuși pe podelele casei, iar pe părete, iese la iveală cruciulița de unt de lemn sfințit, pe care o astupase cu var, fiul cel răfăcitor al răposatei.

Uimiți de aceasta arătare, frații dela adunare încetând cântecele, s'au respirat.

Fața răposatei s'a înseninat, după cum constatară cei rămași.

— „Unde-i Florea, ca să vadă și el minunea aceasta“, începu a se boci nora, plecată cu fața înlăcrimată deasupra răposatei sale soacre.

În momentul acesta se aude rânchezat de cai și o izbitură, de care se cutremurase casa din temelii.

(Sfârșitul în numărul viitor).

Poșta Redacției.

Din poeziile trimise sunt apte pentru publicare, aceste strofe din poezia „Isus“ scrisă de prietinel nostru *Ioan Pucea*:

*Mai aproape ne-a fost Domnul
Isus care ne-a iubit,
Și de atunci puterea crucii
Cât de mult a biruit....*

*Inchinați-vă popoare
Crucii Lui, biruitoare,
Inchinați-vă căci Crucea
Singulară i mântuitoare.*

afți pentru cultivarea florilor, cu gândul să le închinăți în primul rând Maicii Domnului.

Pictorii cel mai de seamă, cu un sentiment profund, nu și-au putut închipui chipul Maicii Domnului fără podoaba florilor. Intre flori frumoase au așezat chipul sfânt, simțind parcă cât de dragi i-au fost și li sunt florile.

Voi, dragi fetițe, nu vă puteți apropia mai demn de Icoana sfintei Născătoare, decât cu jertfe de flori, și din lumina care o va aprinde în sufletele voastre Maica sfântă veți învăța și voi unele lucruri folositoare pentru viața voastră. Cu câtă noblețe abzice o floare de viața ei, chiar să vă facă vouă plăceri deosebite, și tot răspând la flori și jertfindu-le veți învăța virtutea virtuților, resămănarea nobilă. Sensul vieții constă din resămănări mari și mici. Și femeia nu poate fi femeie fără virtutea resămănării, care este cerută dela dânsa și când este fata zgâmbie și femeia matură și bătrâna găbovită de griji și suferințe.

Chiar dela flori veți învăța meșteșugul de a nu suferi nici o pară pe suflet, fiindcă floarea nu o poți cârpi, când o rupi dânsa moare, știind să trăiască numai curată și întreagă.

Dela flori veți învăța ținuta nobilă pentru toate viața, fiindcă floarea este egal de frumoasă și de blândă, fie în locul cel mai sărac la margine de drum, sau în grădina împăratului.

Tot florile o să vă învețe să aveți viața voastră bogată în sentimentele cele mai alese, cum sunt: blăndețea, iubirea și mila. Floarea e fericită, fiindcă are un intern bogat, din care răsare tot ce are dânsa mai frumos, petala și mirosul. O femeie nu poate fi fericită dacă nu și are bogăția sufletului din care să-i răsară frumuseța și farmecul.

Nu lăsați, dragi fetițe, oriunde ați fi, la sat ori la oraș, Icoana Maicii Preciste săracă și neîmpodobită cu flori, fiindcă și Maica sfântă și florile vă așteaptă să vă imoreunați sufletele cu dăosele, răsplătindu-vă cu neminate și fericire.

Primele flori ale primăverii să vă afle la una din cele mai frumoase datorii, cultul florilor și prin cultul lor la cultivarea sentimentelor religioase în sufletele voastre.

Elena Dr. Cirolanu
protopopeasă

Icoane alese din viața ortodoxiei

Plângerea Silvașului

După 1762, deși românii primesc episcop ortodox, sârb de neam, durerea lor încă nu era alinată. Mai aveau încă multe de suferit. Din aceasta pricină ajung ca să-și plângă jalea și în versuri populare.

Așa ne-a rămas o plângere dela mănăstirea Silvașului din Prislop (1782) de lângă Hațeg, în care un călugăr talmăcește în versuri durerea lui adâncă, împotriva celor cari au dărâmat mănăstirea, și a celor cari au părăsit legea strabunilor și au lăsat în casa românilor din Ardeal o vrajbă și o primejdie și religioasă și națională. Și spune, între altele:

- «Că nu va fi de folos
- «Unăția ce s'a scos,
- «Ci numai ca să ne rasnescă
- «De frații din Țara-Românească
- «Și din Țara-Moldovenească;
- «Ba încă și între noi din Ardeal
- «Să bage pe cel viclean,
- «Să nu ne mai putem înțelege
- «Din Sași și din Unguri a ne mai alege...
- «O, de te ar fi ars focul Blaj,
- «Că tu multe răutăți lucrași!»¹⁾

Blestem pătimăș, isvorât dintr'o amară durere sufletească, împotriva acelor cari au făcut un *pas greșit* în mersul istoriei noastre naționale și bisericești.

Totuși nu ne-am lăsat și nu am murit. Încetul cu încetul, din suferință în suferință și din jertfă în jertfă, *strămoșii noștri cu țărta sufletească s'au ridicat deasupra birutorilor*. Încercările «cu sabia și cu tunul, cu temnițele și cu furcile», nu au avut decât un rezultat foarte slab.

Suferința din lupta credinții pentru libertatea sufletului i-a oțelit pe Români și jertfa robilor dela Kufstein, a preoților, călugărilor, țaranilor, femeilor și copiilor bătuți, temniț și ucși, a fost bine primită înaintea lui Dumnezeu, iar în fața oamenilor a rămas ca un piiduitor exemplu, că «*Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă Har*».

Mitropolitul Andreiu Șaguna.

Andreiu Șaguna s'a născut în Mișcolț la 1808 din părinți negustori, de viță din Macedonia. A fost un trimis dela Dumnezeu pentru o biserică nedreptățită și o binecuvântare pentru un neam nesocotit.

Tatăl său, Naum, din cauza sărăciei s'a făcut catolic, ca fiii săi să poată fi ajutați și crescuți în școli de catolici. Fapta aceasta alui Naum a primit o hotărâta împotrivire din partea soției sale *Anastasia* și a rudeniilor lor, mai ales Mutsu, tata Anastasiei, și Anastasiu Grabovszky, negustor de fructe în Budapesta. Acesta ia sub ocrotirea sa copii și pe mama lor, ceea ce aduce mari nemulțumiri și fierberi în rândurile catolicilor. Arhiepiscopul catolic din Eger se plânge palatinului, primului ministru al Ungariei, iar consiliul orașului Pesta scrie chiar împăratului, «așa depărtate valuri aruncase aceasta chestie, ca o prevestire, că unul din cei trei copilași va avea în viața sa mult de lucru cu împăratul»²⁾.

¹⁾ S. Pușcariu: Ist. lit. rom. Epoca veche, 1930, p. 190—192

²⁾ I. Lupaș: Mitrop. A. Șaguna, p. 17.

Nu peste multă vreme Naum, tatăl copiilor, moare, iar Anastasia cere curții dela Viena învoirea ca să-și crească copiii în religia ortodoxă. De acolo i s'a răspuns că copiii trebuie crescuți în religia tatălui, care a fost catolic. Nu peste mult timp primește un nou ordin dela Viena, în care i se poruncește ca îndată să deie copiii arhiepiscopului catolic.

Adânc vor fi tăiat și străpuns aceste porunci în inima acestei mame creștine. Dar nu s'a lăsat învinsă, deși primejdia era mare. A făcut o nouă cerere, în care scria că se învoește și lasă copiii să crească și să învețe și în religia catolică la Mișcolț, *numai să nu fie despărțiți dela sânul ei*. Ceea ce i s'a și încuviințat.

Rudeniiile s'au îndatorat să o ajute cu bani, iar mama credincioasă și înțeleaptă a știut, pe lângă toată iscusința și meșteșugul catolicilor, să sădească în sufletele copiilor săi rădăcini adânci de dragoste și credință față de legea ortodoxă, încât băiatul cel mai mare *Aureta*, după ce ajunge vârsta de 19 ani, s'a întors la legea strămoșească, ajungând apoi mare ne-gustor și deputat în Pesta.

Ecaterina a încercat și ea să părăsească romano-catolicismul, dar nu i s'a îngăduit, așa că s'a obișnuit în vre-o mănăstire catolică, deoarece mai târziu nu se mai știe nimic despre ea.

Mai rămânea *Anastasiu*, fiul cel mai mic. Acesta, după ce isprăvește școala dela Mișcolț, trece la Pesta, unde termină între cei dintâi și cei mai buni școlari un liceu catolic. Din certificatul lui dela această școală se vede că Șaguna ere socotit de unguri după religie „romano-catolic”, iar după neam „Hungarus”, ungur. Dar s'au înșelat amar, căci *Anastasiu*, după ce intră la universitatea „crăiască” din Pesta și trece de 18 ani, face și el ce a făcut fratele său: întoarcerea cu toată credința și dragostea la religia ortodoxă.

E vrednicia mamei sale *Anastasia*, că s'a întors la vatra legii străbune. Prin rugăciuni și sfaturi bune, aceasta *mamă sfântă* a priveghiat ca un *inger păzitor lângă copiii ei*, ca să nu-i fie înstrăinați, într'o vreme când prin mijloace întrebuintate *in mod catolic*, se putea prea ușor să pierdem între fiii ei figura celui mai mare mitropolit pe care la avut Ardealul. Este meritul și cinstea mamei *Anastasiu* că ne-a dat pe acest mitropolit, care și-a închinat toată munca, toată înțelepciunea și toată viața și averea lui bisericii și neamului nostru orfan și iobag.

După ce *Anastasiu Șaguna* isprăvește și la Pesta școala înaltă, trece la Vârșeț, unde învață teologia. Vestit prin purtarea lui bună și prin sânguința la carte, după ce găta și aici cu învățătura, a fost chemat profesor de teologie și secretar mitropolitan la Carlovij. Aici se călugărește la 1833, luându-și în călugărie numele de *Andrei* și tot de aici e trimis în 1846 vicar al episcopiei românilor din Ardeal, iar la 1848 a fost ales și sfințit episcop al românilor ortodocși din Ardeal.

Încă în cuvântarea dela sfințirea sa întru episcop, în catedrala din Carlovij, Șaguna și-a mărturisit sincer și răspicat scopul vieții: *„Pe Românii ardeleni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voia către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag”*.

Unii nu vedeau cu ochi buni alegerea lui de episcop și se uitau la el cu pismă. Dar le-a spus-o fără în-cunjur: «Eu sunt Român ca și voi. Dacă nu mă vreți voi pe mine, vă vreau eu pe voi, și să știți că eu voiu fi episcopul vostru». Și a fost.

Când a venit Șaguna în Ardeal, vremurile erau vijelioase și cu izbucniri vulcanice. Era anul 1848, când Românii erau la o mare *răspântie* a vieții lor naționale. Lipsiți de o clasă conducătoare, «popor de țărani clăcași călăuziți de preoții lui», simțeau lipsa omului mare, care prin mintea și inima sa, să stăpânească vâltoarea turbure și să-i îndrepte spre bine. Și *Dumnezeu*, care *lucrează la răspântii*, la trimis...

Toate puterile lui trupești și sufletesti, deopotrivă de mărețe, — căci era om și frumos și învățat, — și le-a pus Șaguna în slujba marilor dureri și interese ale neamului. Lor și-a închinat el toată viața și nedihnit a fost până ce sforțările lui nu au fost încoronate cu cele mai strălucite izbâanzi.

Când luptătorii dorurilor de mai bine, în frunțe cu marele profesor *Simeon Bărnuțiu*, aprind focul conștiinței naționale; când prin munții, văile și câmpiile Ardealului sabia lui *Avram Iancu* strălucea în flăcările răscoalei, — înțeleptul *Șaguna*, trimis al durerilor de veacuri, se apropie de tronul împărătesc dela Viena și *duce împăratului jalbele și lacrimașile neamului și a bisericii sale, împreună cu dorul și setea lui de dreptate*.

Multe *călătorii* a trebuit să facă Șaguna pentru drepturile românilor, prin locuri primejdioase și îndepărtate: prin Muntenia, Moldova, Bucovina, Galiția, Moravia, Austria, Ungaria, la Viena sau Olmütz, sau drept la Cluj sau Pesta, împreunate cu fel și fel de mizerii morale și materiale. Odată a trebuit să-și vândă trăsura în drum, altele să ceară *bani împrumut* dela Românii dela Râșinari și Brașov, în vreme ce furiile revoluției îi pustiau casa, cărțile și arhiva, — ca să-și poată urma drumul — întărit fiind numai de Dumnezeu și de dragostea pentru fiii săi, pe seama cărora se ostenea să le câștige drepturi.

«Iată, iubită în Hrisos turmă, — scria odată Șaguna din București — iară m'am depărtat din sânul tău, iată că iară sunt în călătorii departe de tine, pe care întru atâta te iubesc. Călătoresc pentru că te iubesc, călătoresc după sfaturile pe cari le-am avut cu frații noștri protopopi, preoți și naționaliști... Voiu face tot ce-mi stă în putință pentru binele și fericirea neamului nostru, nepunând la uitare jalnica stare a plăpândeii noastre patrii».

La Viena, în fața împăratului, nu ascundea nimic din icoana situației Românilor nedreptățiți, cari, spunea

Șaguna către împăratul, „*dela nimenea nimic nu au luat, nici pe drept nici pe nedrept, iar dela ei multe s'au luat pe nedrept și nimic pe drept*”.

Când spunea astfel de vorbe împăratului, Șaguna nu uita nici de fiii săi din Ardeal, cărora le scrie din Viena în adevărat grai apostolesc și părintesc: «Imi este bine cunoscută, iubiiților, întristarea voastră, pentru că e și a mea; știu mâhnirea voastră, pentru că e și a mea; știu necazurile voastre, căci acelea sunt și ale mele; știu pagubele voastre, căci acelea sunt și ale mele; cunosc pricina păraelor voastre de lacrimi, căci pentru aceea curg și ale mele; le știu toate acestea. Laolaltă ne văerăm, laolaltă unul pe altul să ne și mângăem, incredințându-ne că Dumnezeu nu ne va lăsa. Nu ne va lăsa, iată, eu vă zic, *nu ne va lăsa*”.

Din rostul și osteneala călătoriilor anevoioase și lungi cu nenumărate cereri și plângeri, au răsărit cele mai frumoase roade pentru biserica și pentru neamul românesc din Ardeal. Înșirăm din ele numai pe cele mai însemnate.

La 1848 „*Șaguna stă în fruntea adunării Românilor de pe Câmpia Libertății* de lângă Blaj, unde era de față și S. Bărnuțiu, și craiul munților apuseni, Avram Iancu, cu ai lui cei zece mii de moși. Solia acestei adunări Șaguna a dus-o la Viena, apărând cu dârzenie drepturile Românilor în senatul împărătesc.

Pentru luminarea poporului Șaguna a luptat din răspuțeri prin înființarea de școli primare. Statului și ostenelelor lui Șaguna datorește Ardealul *miile lui de școli confesionale*, unde se învăța limba și legea românească.

Ca școala și biserica să-și aibă cărțile de lipsă, Șaguna înființează din banii săi o *tipografie* la Sibiu (1850), unde se tipăreau cărțile bisericești, școlare și de învățatură pentru popor. Aici tipărește Șaguna *Sfânta Scriptură* (Biblia), pe care el însuși a tradus-o în românește.

Tot Șaguna, împreună cu alți oameni învățați din vremea sa, lucrează cu râvnă la înființarea „*Asociației*”, «Astra» de astăzi, al cărei *cel dintâi președinte* a fost el, având de scop deșteptarea poporului nostru prin lumina învățăturii de carte.

Ca acest scop să fie mai bine ajuns, întemeiază *școala* pentru pregătirea *preoților și învățătorilor*, ei fiind cei dintâi luminători ai satelor.

Neodihnit și neîntrecut a fost Șaguna în munca de întinerire a bisericii sale.

Dela anul de dureroasă aducere aminte 1700 până la 1811, românii ardeleni nu au mai avut vlădici români.

Dela 1761 primesc episcopi sârbi, iar la 1811 alege pe Vasile Moga, un om fără multă vlagă. După el vine Șaguna, care din clipa când a pășit prima dată pe pământul Ardealului la 1846, a făgăduit că va reînvia *vechea mitropolie ortodoxă*, desființată la

1700. «Pășesc pe pământul străvechii metropolii române ortodoxe; vă făgăduesc sărbătorește, că voi lucra neobosit pentru înființarea ei. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

După multă trudă și stăruință, Dumnezeu i-a ajutat lui Șaguna și făptuirea acestui plan. Prin scrisoarea împărătească din 24 Decembrie 1864, *mitropolia românilor ardeleni* este așezată din nou în drepturile sale istorice, iar episcopul *Andreiu* e numit *mitropolit al Românilor din Transilvania și Ungaria*.

Dar viața lui Șaguna nu a fost numai un câmp de lupte în afară, ci și un zgomotos atelier de muncă acasă. Afară de cărțile multe pe cari le-a scris el cu mâna lui, — însușirile lui neîntrecute de *legiilor și organizator* au fost cuprinse în legea după care s'a cărmuit biserica și școala noastră, numită „*Statutul organic*”. Aici alege și cuprinde el tot ce este mai potrivit cu structura sufletească a Românilor și cu firea bisericii noastre. Pe aceasta temelie, care se ține și astăzi, a zidit Șaguna întreaga sa constituție religioasă și națională, prin cecece a făcut legătura sufletească între popor și conducătorii săi, și între așezămintele sale de lumină. În temeiul acestei legi cheamă Șaguna la Sibiu cel dintâi *congres național bisericesc* (1868), în grija căruia leagă el pentru totdeauna soarta Școlii și a Bisericii.

În toate aceste fapte mari, Șaguna nu a lucrat singur. Iși avea *sfatul său de cărturari* luminași și *țărani* bătrâni și înțelepți din Rășinari și aiurea, cu cari se sfătuia ori de câte ori pleca la Viena sau în altă parte. Cu acest parlament, așezat în jurul scaunului vlădicesc, cărmuia Șaguna oamenii și îndrepta vremile. «N'am alergat ca și când n'aș fi știut unde alerg, nici n'am dat război ca și când aș fi bătut văzduhul, ci luptă bună m'am luptat... și credința am păzit».

Când a fost aproape de sfârșitul vieții, deplin mângăiat cu roadele ostenelelor sale, Șaguna grăește: «Sunt gata cu toate ale mele și odihnit și liniștit aștept cele ce trebuie să se întâmple»... «Deie Dumnezeu ca numele meu să se îngroape cu rămășițele mele trupești, iar *alții ca finicii să răsară*”.

La 1873, Șaguna își dă sufletul în mâinile Ziditorului, iar trupul i se așează, după dorința lui, sub cetina brazilor de lângă biserică din Rășinari.

Mare a fost mitropolitul Șaguna în viața și în faptele sale până în clipa morții, când și-a văzut visul cu ochii. Adevărat apostol între arhierii și erou între luptători, «care *în vremuri grele, cu puteri atât de smerite, a făcut lucruri atât de mărețe*”. (I. I. C. Brătianu).

Făgăduinții, ce a făcut-o clerului și poporului la venirea sa în Ardeal de a-i fi „*Tată*, în înțelesul cel adevărat”, i-a rămas credincios până la asfințitul vieții sale frumoase. Ca un părinte bun, ca un *inainte mergător al vremurilor de dreptate, libertate și*

unire națională, s'a grijit de creșterea fiilor săi, deschizându-le căi largi de înaintare pe tărâm bisericesc, școlar, cultural, politic, național și economic, dovedindu-și grija sa părintească nu numai în cele sfinte și dumnezeiești, ci și în cele ce se țin de bunăstarea poporului, punând astfel *punct între un trecut dureros și un viitor plin de luminoase nădejdi*.

(Va urma).

24 Ianuarie la Arad.

Intr'o atmosferă de adevărată sărbătoare națională și românească, ziua de 24 Ianuarie, prin faptul deosebit ce l-a avut, a lăsat urme adânci în inimile celor ce simțesc românește. Vibrațiile naționale ale sufletelor s'au mai accentuat prin actele de comemorare ale zilei, în care s'au evocat momentele cele mai importante prin care au trecut poporul nostru până la ziua de 24 Ianuarie 1859, când prevedința divină a voit ca cele două țărișoare, Muntenia și Moldova, să-și dele mâna, că de acum înainte vor fi o singură țară dealungul Carpaților. Acest gest sfânt al celor două provincii, se serbează an de an, în 24 Ianuarie, când s'a plămădit și realizat România Mică.

În aceasta zi, Aradul, cetatea românismului în decursul veacurilor, s'a împărtășit de ploasa amintire a acestei sfinte zile.

La oarele 11, în biserica Catedrală s'a săvârșit un Te-Deum, pontificat de arh'm. Dr. I. Suciu, înconjurat de o cunună de preoți, chemându-se binecuvântarea cerească asupra Țării și a Tronului, precum și asupra acelor, care desinteresați poartă destinele neamului: Armată și autorități. Cu acest prilej, Păr. Fl. Codreanu aduce recunoștința Bisericii celor ce au fost pătrunși de înalte sentimente naționale în ziua de 24 Ianuarie 1859, pe care ni-au lăsat-o ca cea mai frumoasă moștenire. Aci oamenii au rupt hotarele urei din sufletele lor și ni-au dat România Mică. „N'a trebuit să se desființeze Milcovul, pentru a se putea uni cele două țări, ci a fost de ajuns să se desființeze și să plară ura dintre frați, pentruca să vadă minunea cea mare a unirei“, pe care nu știm dacă ar putea-o face cel de astăzi!

La Te-Deum au asistat: P. Sf. Sa Părintele Episcop, reprezentanții Armatei, în frunte cu Dl. Colonel Petrovicescu, autoritățile civile ale orașului și mult public din oraș.

După săvârșirea serviciului divin, în Piața Catedralei, unde aștepta armata, dl. Colonel Petrovicescu a vorbit despre importanța zilei în care s'a pecetluit pentru vece soarta acumpel României. Armata ovaționează prelung, iar muzica Reg. 93 inf. întonează imnul regal. Apoi se primește delilarea armatei de către P.

Sf. Sa, d. Col. Petrovicescu, d. Prefect Dr. A. Lazar d. Primar Dr. A. Boțioc și ofițeri superiori.

La oarele 5 după masă s'a făcut comemorarea zilei la Teatrul de Iarnă al orașului, care s'a dovedit a fi neîncăpător, față de mulțimea venită să-și hrănească sufletul din amintirea acestei sărbători.

Serbarea este deschisă prin cântarea imnului regal de către corul mixt al Liceului de fete și Școala Normală de băieți, condus cu multă istețime de d. prof. I. Lipovan.

Dl. prof. Păun a conferențiat despre actul dela 24 Ianuarie 1859, arătând, printre altele, și rostul ce l-a avut Biserica ortodoxă, în tot timpul, la făurirea României Mici și Mari. Căci Biserica a fost stâlpul de foc al călăuzirii către unirea cea mare.

După această conferință au mai urmat câteva puncte de cor, executate tot de elevele liceului „Elena Ghiba-Birta“ și băieții Școlii Normale „D. Țichindeal“, pentru instruirea căruia d. prof. I. Lipovan a depus o muncă fecundă.

Au fost și câteva declamări în legătură cu ziua de 24 Ianuarie.

Elevii liceului „Moise Nicoară“ au delectat publicul prin mai multe puncte de gimnastică și jocuri de lumină.

Iar ca puncte ultime au fost câteva dansuri naționale executate, cu multă măiestrie de elevele liceului din loc și băieții Școlii Normale. A plăcut mult publicului dansul național „Bătuta“, executată de câțiva elevi ai școlii de aplicație de pe lângă Școala Normală de băieți.

În pauze, muzica militară a cântat mai multe potpuriuri naționale.

INFORMAȚIUNI.

Incasarea dărilor eparhiale. Este cunoscut că în urma reducerilor bugetare de stat, eparhia are de plătit din bugetul propriu mai mulți funcționari, cheltuieli materiale diferite și are să acopere o mulțime de alte necesități financiare.

Invităm deci factorii cu cădere să binevolască a accelera incasarea dărilor eparhiale.

Consiliul eparhial.

Logodnă. D-șoara Valeria Imbroane din Bodrogu-vechiu s'a logodit cu Dl. Gheorghe Luca din Sinteamică, absolvent al Academiei teologice din Arad. Să fie în ceas bun.

Citiți
»Biserica și Școala«

Pentru „Uniunea Românilor Ortodoksi” a mai sosit dela Timișoara adesiunea următorilor domni:

Dr. Coriolan Băran, Dr. Coriolan Balta, Lazar Bain, Iosif Bogdan, Dr. Petru Bojin, Dr. Iuliu Coste, Ludovic Cioban, Sabin Evuțian, Romul Frateș, Emil Grădinaru, Dr. Corneliu Groșorean, Dr. Mihail Groșean, Dr. Liviu Gabor, Ioan Halmăgean, Gheorghe Ioanovici, Dr. Victor Mercea, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Dimitrie Nistor, Ioan Oprea, Petru Savi, Valeriu Sept, Dr. Ioan Telgușiu, Ștefan Toth, Constantin Țaran, Ștefan Vulpe.

Mulțumiri.

Aducem velle noastre mulțumiri C. Preoți din cuprinsul eparhiei Aradului, cari au binevoit să distribue cărămizi, în scopul zidirii bisericii ortodoxe din Blaj. Chestiunea fiind de un interes general ortodox, rugăm și pe această cale a ni se da prețiosul concurs.

Spre verificare, toate sumele primite se vor publica în acest ziar.

Epitropia bis. ort. rom. Blaj

No. 7575/1932

Comunicat.

Se aduce la obștească cunoștință, că On. Minister de Interne a emis, în chestia construirii de capști baptiste, un ordin, care a fost publicat dealtfel și în Nr. 41 dela 18 Oct. a. tr. al „Buletinului Oficial al Județului Arad”. Ordinul e dotat cu Nr. 12466 din 4 Oct. 1932, și e de cuprinsul următor:

„România, Ministerul de Interne. Direcțiunea Administrației de Stat. Nr. 12466 A. din 4 Octomvrie 1932. Domnule Prefect, Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor ne aduce la cunoștință, prin adresa Nr. 12729/1932, după cum l-s'a comunicat de sfânta mitropolie a Moldovei și a Sucevei, cu în unele localități se construiesc, sub ochii autorităților, case de rugăciuni în formă de biserică, fără vre-un stil arhitectonic, nelegal și necanonic. Din aceasta cauză siguranța și liniștea locuitorilor sunt amenințate. Pentru remedierea acestor stări de lucruri, avem onoare a Vă ruga să dispuneți ca să nu se mai elibereze autorizațiuni pentru construirea de case de rugăciuni pe seama diferitelor secte, până ce acestea nu vor avea avizul numitului departament. Ministru: Indescifrabil. Director indescifrabil”.

Ceeace se notifică pentru obștească știre și orientare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 10 Ianuarie 1933.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Parohii vacante.

Consiliul parohial ort. român din Vânători, în scopul îndeplinirii parohiei devenită vacantă, publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Una sesie parohială pământ arabii cu 32 jugh. cad. și cu dreptul pentru 28 vite la pășunat;
2. Casa parohială;
3. În răscumpărare de bir 4 (patru) jugh. cad. pământ arabii;
4. Stolele legale;
5. Intregirea dela stat, pentru care parohia nu răspunde.

Parohia este de clasa I-a (întâia), deci dela concurenți se cere calificarea regulamentară de clasa I-a.

Preotul ales va servi și predica regulat în Dumineci și sărbători și va catehiza la școala primară fără nici o remunerație. Va achita regulat toate impozitele după beneficiul său din parohie.

Concurenții la acest post se vor prezenta — având avizul protopopului — în vre-o Duminică ori sărbătoare — în sf. biserică din Vânători, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice și își vor înainta cererile în termenul concursual, însoțite de anexele necesare, adresate „Consiliului parohial ort. român din Vânători”, oficiului protopopesc ort. român în Chișineu Criș, jud. Arad.

Concurenții din altă Eparhie vor putea concura numai cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Eparhial.

Vânători, din ședința Consiliului parohial dela 24 Dec. 1932. În înțelegere cu: Petru Marșien m. p. protopop.

Consiliul parohial. 2—3

Conform rezoluțiunii Venerabilului Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad Nr. 7972/932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sat-Chinez, protopopiatul Vinga, se publică concurs *din oficiu* cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Casa parohială.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Alesul va predica regulat și va catehiza la toate școlile primare din Sat-chinez, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Impozitele după venitele parohiale cad în sarcina celui ales.

Parohia este de clasa *primă*.

Recursele, ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Sat-chinez, se vor înainta, în termenul concursului, Oficiului protopopesc ort. român din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta — observând dispozițiile §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii — în sf. biserică din Sat-

chinez, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Cel din alte Eparhii numai cu învoirea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop pot concura.

Sava Tr. Seculin protopop.

2—3

Conform rezoluției Venerabilului Consiliu Eparhial de sub. Nr. 6524/1932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Bărăteaz, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

1. Sesiile parohiale.
2. Birul parohial legal.
3. Stolele legale.
4. Casă parohială.
5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia este de clasa II-a.

Cel ce dorește a compete la această parohie, vor înainta recursurile, ajustate cu documentele recente, în termenul concursului, — adresate Consiliului parohial ort. rom. din Bărăteaz — Oficiului protopopesc ort. român din Vinga și se vor prezenta în acest interval în sf. Biserică din Bărăteaz, în vre-o Duminică, ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict dispozițiile §-lul 33 din regulamentul pentru parohii.

Cel din alte eparhii vor cere binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop spre a putea recurge.

Bărăteaz, la 14 Octomvrie 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Sava Tr. Seculin* protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei Păiușeni, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Una sesiie parohială dela reforma agrară.
2. Birul parohial legal, conform rezoluțiunii Vener. Cons. ep. Nr. 6468/1932.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației dela Stat.
5. Casă parohială nu este.
6. Parohia este de clasa III-a.

Preotul va suporta toate impozitele după toate beneficiile din parohie.

Concurenții la această parohie se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în S-ia Bis. din Păiușeni, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorie, având avizul prealabil al protopopului tractual, își vor înainta cererile lor în termenul concursului, adresate Cons. par. din Păiușeni, of. prot. Buteni.

Concurenții din alte eparhii vor putea compete numai cu binecuvântarea P. S. Sa Episcop eparhial.

Păiușeni, din ședința cons. par. ținută la 20 Iulie 1932.

În înțelegere cu: (ss) *Stefan R. Lungu*, protopop.

Consiliul parohial.

2—3

În urma rezoluțiunii Ven. Cons. Ep. Nr. 7591/1932 pentru îndeplinirea parohiei Roșia cu filia Obârșia, devenită vacantă prin trecerea preotului Petru Vesa în statul de deficiență, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

- a.) Usufructul alor 80 jugh. pământ parohial, parte teren arabil, parte fânaș, pădure și pășune.
- b.) Stolele legale.
- c.) Intregirea dela stat, pe care parohia n-o garantează. Postul se va ocupa la 1 Aprilie 1933.

Parohia este de cl. III-a. Alesul va suporta toate impozitele după venitul parohial și va catehiza elevii școalelor primare din localitate.

Ceice reflectează la această parohie sunt invitați ca recursurile lor, ajustate cu documentele de calificare și serviciul de până aci și adresate Consiliului parohial din Roșia, să le înainteze, în termenul concursului, oficiului protopopesc ort. rom. din Radna, iar dânsii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentului pentru parohii — în sfânta biserică din localitate, spre a se face cunoaștii poporului.

Reflectanții din alte dieceze pot recurge numai cu asentimentul P. S. Episcop eparhial.

Roșia, din ședința dela 13 Nov. 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Procopiu Givulesca*, protopresbiter

3—3

Concurs.

Comuna bisericească Nadăș, jud. Timiș-Torontal posta Herneacova, pentru complinirea postului de *cântăreț I.* și conducător al corului bărbătesc, publică concurs, cu următoarea dotațiune:

1. Locuință 1 odale în natură.
2. 7 jugh. cad. pământ cantoral, primit la înproprietărire.
3. 2 metri lemne de foc.
4. Folosința livezilor foste învățătoresți ort.
5. Venite dela înmormântări și parastase.
6. Jumătate din venitul curat al concertelor și producțiilor aranjate cu corul.
7. Plata după învolală cu părinții tinerilor doritori de a învăța rânduiala și tipicul bis.

Se recere ca concurenții să fie diplomați, să aibă o viață morală neexcepționabilă, pe lângă glas potrivit să poseadă noțiuni muzicale suficiente pentru a instrui elevii în strană și a conduce corul bărbătesc. Impozitele către stat, comună, le va solvi cântărețul ales. Prezentare în termen de 21 zile. Spese de prezentare parohia nu solvește.

Nadăș, la 6 Ianuarie 1933.

ss. *Toroc Vasile*, primar
secretar

ss. *Pr. Octavian Albani*
paroh adm